

טרוטוקול מסי 10/ב

מישיבת ועדת הכנסת ביום שלישי, כ"ג
בטלו תשי"ז - 27.11.1956 - בשעה
8.30

נ ד כ ו ר : חברי הוועדה:

- ב. אזניה - היו"ר
- א. איכילוב
- ש. בבה
- ט. הלל
- ש. יוניצ'מן
- א. כהן
- י. כמיט (במקום א. תלמי)
- ד. ליבשיץ
- ג. מועדי
- י. ניצני
- נ. ניר (סגן יו"ר הכנסת)
- ד. נצר
- א. רוזאל-נאור (במקום א. אלטמן)
- א. רמז
- י. ש. רוזנברג
- ש. שורש

מוזמנים:

- שר המשפטים פ. רוזן (לסעיפים א' וב')
- ח. אריאב - סגן יו"ר הכנסת (לסעיף ה')
- גב' ק. ארן - סגן מזכיר הכנסת (" "
- א. צידון - סגן מזכיר הכנסת.

		א. חברי-הכנסת המועמדים לוועדת המינויים של השופטים	ט ד כ ו ר - ה י ל ט :
2 - 3	עמ'	חוק לתיקון דיני העונשין (בגד וריגול) תשי"ז - 1956	
4 - 7	"	חוק בול בטחון, תשי"ז - 1956, חוק טילווה בטחון תשי"ז-1956, הקצבת זמן לריון ושחרור מחובת ה"24 שעות"	
8	"	חוק להארכת תוקף (תשלומי חובה) תשי"ז - 1956 - שחרור מחובת ה"24 שעות"	
8	"	חוק להארכת תוקף (תשלומי חובה) תשי"ז - 1956 - שחרור מחובת ה"24 שעות"	
9 - 12	"	ספריית הכנסת והמקלט	

א. חברי הכנסת המועמדים לרעולת המינוריות של הרפטיים:

שר המשפטים פ. רוזן:

באתי במיוחד כדי להעמיד את ועדת הכנסת על חומרת המצב. זה כמעט שנה שהוועדה הזאת למינורי שופטים מטותקת מפני שהכנסת אינה יכולה לבחור בשנים מחבריה.

לפי החוק, עם התפזרות הכנסת חדלה גם החברות בוועדה. מכל מקום באותו מקרה שחברי הכנסת שהיו חברים בוועדה חדלו להיות חברי כנסת. בכנסת השניה היו חברי-הכנסת בר-רב-האי ושון. ועדת המינורים מורכבת מתשעה חברים: 3 שופטים של בית-המשפט העליון, 2 חברי הממשלה - שהאחד מהם הוא שר המשפטים אקס-אופיציו. עד עכשו היה שם גם השר שפירא, כעת בא במקומו - בהסכמת כל הצדדים - השר שיטרית. כן יושבים בוועדה 2 נציגי הסתדרות עורכי-הדין, וינשל וקושניר. תקופת כהונתם תסתיים בהתחלת דצמבר. גם הם יצטרפו לבחור בשני חברים. נוסף לכל אלה צריכה הכנסת לבחור בשני נציגים שלה.

כפי שאני מבין, ועדת הכנסת עומדת בפני קשיים שאינם מובנים לי, בבחירת שני החברים. ז.א. שני החברים האלה צריכים להבחר בבחירה חזאית במליאת הכנסת.

תקופת המעבר הזאת מוכרחה להסתיים. לא ייתכן שוועדה זו, שצריכה להתקיים לפי החוק, פשוט איננה. היה אולי זמן שהשאלה של בחירת שופטים חדשים לא היתה כל כך חריפה, אבל היא החריפה בזמן האחרון, גם משום שכמה שופטים גפסרו וצריך לבחור אחרים במקומם, וגם מטעמים אחרים.

אני לוחץ כל הזמן על יו"ר ועדת הכנסת ומבקש לסיים את הפרשה הזאת. אני מבקש שתחליטו בענין זה.

היו"ר ב. אזניה:

אנחנו בכלל איננו בוחרים. אנחנו רק מעבירים את ההצעות לכנסת והמועמדים אנחנו היום נציע את המועמדים.

שר המשפטים פ. רוזן:

ז.א. שהדבר יכול לעמוד בסדר היום של הכנסת בשבוע הבא?

היו"ר ב. אזניה:

כן.

עד עכשו קיבלתי את ההצעות הבאות: חברי הכנסת י. בדר, ז. ורהפטיג, נ. גיר וח. רובין.

ע. איכילוב:

אני מציע את חבר-הכנסת הראל.

היו"ר ב. אזניה:

האם אפשר להניח שזוהי הרשימה?

ש. יוניצמן:

אני מעלה את השאלה הבאה: האם תת-שר יכול להיות נציג הכנסת בוועדה זו, שגם הממשלה שולחת אליה את נציגיה, ובאופן תאורטי היא יכולה לשלוח גם תת-שר ולא רק שר? ידוע לי שתת-שר אינו יכול להיות יו"ר של ועדה בכנסת.

נ. גיר:

כל זמן שאין איסור - הדבר מותר. יש אמנם החלטה של ועדת הכנסת האוסרת על תת-שר לכהן בתפקיד של יו"ר ועדה. אבל בדרך כלל אין תפקיד התת-שר מבטל את זכויותיו כחבר-הכנסת.

ע. איכילוב:

אני אינני מוכן להשיב מהר כל כך לשאלה זו. גם דעתי היא שסגן שר הוא חלק מן הממשלה, ובתור שכזה הוא עלול להשלה כנציגה של הממשלה לוועדה המינויים. על-כל-מנים שאלה זו טעונה ברור ואני מציע שיו"ר הוועדה יתקשר עם משד המשפטים וישמע את דעתם בענין זה.

שנית, החוק קובע שוועדה צריכים להיות שני חברים מהסתדרות עורכי-הדין. ז.א. שחברי הכנסת שישבו בוועדה זו אינם חייבים להיות דוקא עורכי-דין.

ש. יוניצ'מן:

מכיון שוועדה הכנסת מטננת את ההצעות ומעבירה אותן לכנסת במקום שייבחרו בהצבעה חשאית, ומכיון שיחסי הכוחות בכנסת הם דינמיים, אני פונה בבקשה לנציגי הטיעות בכנסת שישפיעו על מפלגותיהן כדי שבהצבעה יתחשבו בסגולותיהם האישיות של המועמדים ולא רק בהשתייכותם המפלגתית. לא הייתי רוצה שיווצר רושם שנציגי הכנסת בוועדה זו הם תמיד מבין אנשי הקואליציה. אינני יודע אם נמצא את ההד הנכון לפניה זו, אבל נראה לי שכולנו מעונינים בחיים פרלמנטריים תקינים, ועל-כן אני מבקש מאת נציגי הטיעות לקחת בחשבון את פנייתי זו.

ע. איכילוב:

גם בדברי יש פניה.

אני חולק על כמה דברים יסודיים בדבריו של ח"כ יוניצ'מן. אינני חושב שכאשר הקואליציה מציעה מועמדים יש בהם פגם מבחינה איכותית. לדעתי, אין כל ערובה בכך שאנשי האופוזיציה הם בעלי רמה גבוהה יותר.

אני יודע שממחינה פורמלית מתקיימת הצבעה חשאית והכנסת קובעת אבל אני מעלה כאן נקודה, שכדאי לשים לב אליה. הבעיה אינה של קואליציה ואופוזיציה, אלא של גיוון הנציגות, כדי שתהיה אמנם נציגות של האוכלוסיה כולה.

לוועדת המינויים הראשונה שלחה הכנסת 2 נציגים. אי-אפשר לחלק אותם בדיוק לשני חלקים של האוכלוסיה אבל בכל זאת היה הבדל מסוים: כ-50% מן החלק ההסתדרותי וכ-50% מן החלק הלא-הסתדרותי. הפעם עלול להיות דבר מוזר: עלולים להבחר נציגים רק של החלק ההסתדרותי. אין בכך כל פגם מבחינה חוקית, אבל נראה לי שמבחינת הייצוג של האוכלוסיה במוסד נויטרלי כל כך כמו ועדת המינויים, דבר כזה לא צריך להיות. אם בוחרים שני חברים - האחד צריך להיות מן הסקטור ההסתדרותי, והשני מן הסקטור הלא-הסתדרותי.

אני מבקש שיו"ר הוועדה ישוחח עם ראשי הטיעות שבקואליציה ומסור להם שהועלתה משאלה כזאת בוועדה. אני מקווה שאכן יושם לב למשאלתי זו.

ש. יוניצ'מן:

ח"כ איכילוב לא הבין את דברי. אמרתי שיש להתחשב אך ורק בסגולות האישיות של כל מועמד. חלילה לי מלחשוד באיש הקואליציה או נציג הסקטור ההסתדרותי ולאמר שאינו מוכשר רק משום שהוא שייך לסקטור הזה. אם חבר-כנסת יש לו סגולות מתאימות לכך, עליו להבחר גם אם הוא שייך לקואליציה.

היו"ר ב. אזניה:

אמסור את הדברים לטיעות. הקונסטיטוציה של ועדת המינויים של השופטים היא כזאת שלחלק הלא-פוליטי יש רוב בוועדה - 3 שופטים ו-2 עורכי-דין.

ה ד ח ל ט

להציע למליאת הכנסת לבחירתה את המועמדים הבאים:
חברי-הכנסת י. בדר, ב. הראל, ז. ורהפטיג, נ. ניר, ח. רובין.

ג. חוק לתיקון דיני העונשין (בגד וריגול) תשי"ז - 1956 - העברת לוועדה:

היו"ר ג. אזוביה: עלינו להחליט לאיזו ועדה להעביר את החוק הזה. היו שלוש הצעות: 1. ועדת החוקה, חוק ומשפט; 2. ועדת חוץ ובטחון; 3. ועדת משותפת.

הייתי רוצה לשמוע את חוות-דעתו של שר המשפטים בשאלה זו.

שר המשפטים פ. רוזן: בדברי הפתיחה שלי הצעתי להעביר את החוק לוועדת החוק והבטחון. אבל ראיתי שהצעתי נתקלה בהתנגדות גדולה. למעשה, אין הממשלה צריכה להתערב יותר מדי בענינים אלה. אני יכול לחוות דעה אבל אינני מוכן ללחוץ יותר מדי בענין זה. הצעתי את ועדת החוץ והבטחון משום שחשבתי שיש ענין בהחשת החוק. אני יודע שוועדת החוקה, חוק ומשפט עמוסת-עבודה ואם החוק יועבר אליה יעבור זמן רב עד שהיא תסיים אותו. אני מפקפק אם ועדת החוקה תרצה להקדים את הדיון בחוק הזה, לפני חוקים אחרים. (ע. איכילוב: היא תתחשב בהמלצת שר המשפטים). אם החוק יועבר לוועדת החוקה, חוק ומשפט אני אדרוש את זאת.

אני יודע שאומרים כי אין משפטנים בוועדת החוץ והבטחון. אבל בדמה לי שיושבים שם אותם הדברים שיושבים בוועדת החוקה, כמו ח"כ בגין והררי.

אבל זוהי שאלה כללית יותר. הכוונה בזמנו היתה להעסיק את כל הוועדות, בין אם יש שם משפטנים ובין אם אין, בדיונים בחוקים יותר מאשר זה נהוג כיום, ולהשאיר את שאלת הניסוח למשרד המשפטים. שאלתי אחד מאנשי הסללמנט הבריטי מה הנוהג אצלם, ובאמר לי כי הוועדות קובעות שם רק את המדיניות הכללית לגבי חוקים, אבל אין פעם אינן נכנסות לשאלות של נוסח, כשהן שוועדת החוקה עומדת על כל מלה ועל כל נוסח. אינני מכחיש שאמנם למעמים תצטוו ברכה מעבודה זו של ועדת החוקה. אבל השיטה צריכה להיות שמטאירים את הנוסחה למשרד המשפטים, וליועצים המשפטיים. אבל את הדברים האלה אני אומר רק דרך אגב.

לאחר שבדברי הפתיחה שלי אמרתי שאני מציע להעביר את החוק לוועדת החוץ והבטחון, בדברי הסיכום שלי אמרתי כי אני מבין שוועדת הכנסת תחליט בענין זה.

ש. יוניצ'מן: אני יושב בוועדת החוקה, אם כי אינני משפטן, ואני מעיד על עצמי שאני דן ומעלה שאלות של מדיניות הנוגעות לחוקים.

כאשר מציעים להעביר את החוק הזה לוועדת החוק והבטחון אני לוקח לדוגמא את חוק העטורים שנמסר לוועדה זו, ואני רוצה מה צורה קיבל. החוק הזה נגנז אך ורק משום שבוועדה זו יושבים מדינאים שלא יכלו להתאחד ולהגיע לרוב דעות. אם ועדת החוץ והבטחון תתחיל לספל בחוק הזה, או שהיא לא תסיים את העבודה, בגלל חילוקי-דעות עקרוניים לגבי העובשים, או שהיא תביא אותו לכנסת באותה צורה כפי שהביאה את חוק העיטורים. דוקא משום שבחוק הזה יש עובש מוות, לא ועדת החוץ והבטחון היא שצריכה לדון בו. לוועדת החוקה יכולים להזמין ולשמוע את דעת המומחים בעניני בטחון.

ההרכב האישי בשתי הוועדות דומה. אין שום טפק שאם שר המשפטים ימליץ על כך ויבקש שבחזיר את החוק מהר, הוועדה תענה לבקשתו. אני מציע להעביר את החוק לוועדת החוקה, חוק ומשפט.

ע. איכילוב:

מדברי טר המשפטים לא ברור לי מה הוא מציע.
אבל ברור לי שביטיבה האחרונה של ועדת החוקה,
חוק ומשפט, הועלתה הטלה של הארכת שעות העבודה של הוועדה, ואין ספק
שהיא תצטרך להחליט על הרחבת עבודתה בזמן הקרוב.

לאחר הנימוקים ששמעתי בעד ועדת החוקה, חוק
ומשפט ובעד ועדת החוץ והבטחון אני מביע את ההצעה הבאה: להעביר
את החוק לוועדה משותפת בת 26 חברים; 23 חברים מועדת החוקה,
חוק ומשפט, יו"ר ועדת החוץ והבטחון ועוד 2 חברים מועדת החוץ והבטחון.

ג. ניר:

לא שמעתי כאן נימוקים מדוע אין להעביר את החוק
לוועדת החוקה, חוק ומשפט, פרט לנימוק שהשמיע
טר המשפטים, שהוועדה הזאת עמוסת עבודה. נכון שיש לוועדה זו עבודה
רבה, אבל אם יועבר החוק הזה אליה, היא תקדים את הדיון בו, ותדחה את
הדיון בחוקים שאין דחיפותם גדולה.

לא שמעתי כאן כל נימוק לעצם הענין - אחרת הייתי
ממלמט אתו. אין זה נכון שוועדת החוקה, חוק ומשפט עומדת על כל מלה
ומלה. אנו קובעים את העקרונות ומבקשים מאת היועצים המשפטים לבסח
את הדברים. יש בחוק הזה דברים עקרוניים רבים שאין להם כל טייכות
לבטחון, ואין כל הגיון בהעברת החוק לוועדת החוץ והבטחון.

אני מקבל את הצעתו של ח"כ איכילוב. מלבד
חברי ועדת החוץ והבטחון יכולה הוועדה להזמין גם מומחים ממשרד הבטחון.
חוששני רק שיעבור זמן רב עד אשר ועדת החוץ והבטחון תבחר בשני הנציגים
שלה, אבל הדבר הזה אינו צריך לעכב את עבודת הוועדה.

א. רמז:

מתקבל הרושם שיש כאן אינטרסנטיות מיוחדת. אבל
אני רוצה לתמוך בדעה שהושמעה תחילה על-ידי
טר המשפטים.

לדעתי, הוועדה שזה תוכן עבודתה צריכה לספל בחוק.
נראה לי שהחוק הזה נוגע לוועדת החוץ והבטחון. ועדת החוץ והבטחון אינה
רק מועדון לשמיעת אינפורמציה על מצב הבטחון במדינה. היא גם עוסקת
בתחיקה שצריכה לענות על בעיות הבטחון. מוטב שתטפל בחוק הזה בוועדה
שרואה את הדברים מבחינה עקרונית ופוליטית של מצבנו, בצורה יותר רחבה,
גם אם היא לא תטפל בניטוחים. אני מעדיף את הדיון בוועדה זו, מאשר
שיושם הדגש על הצד המשפטי שבחוק.

אני תומך בהצעה שבחוק הזה תטפל ועדת החוץ והבטחון.

א. כהן:

לא שמעתי נימוקים משכנעים לכאן או לכאן. המוצא
ההגיוני ביותר הוא ועדה משותפת, אך לא של 26 חברים,
אלא של 7 חברים. אם לא תתקבל הצעתי זו, אני תומך בהעברת לוועדת
החוץ והבטחון, מתוך הנימוק שהושמע כאן שהחוקים צריכים להיות נדרו נים
בוועדות בהתאם לענין. אחרת נאלץ לבטל את כל הוועדות האחרות, פרט
לוועדת החוקה, חוק ומשפט. גם בוועדת החוץ והבטחון יושבים משפטיים.
אני תומך על היועצים המשפטיים שיעמדו על משמא העקרונות המשפטיים.
אני מציע ועדה משותפת של 7 חברים.

27.11.1956

חוק לתיקון דיני
העונשין (בגד וריגול)
העברה לוועדה

ד. נצר: כל הוועדות בכנסת עוסקות בעבודת חקיקה. יש רבים הטוענים אצלנו שכל חוק, באשר הוא חוק, יש להעבירו לוועדת החוקה, חוק ומשפט. אם כך - יש לבטל את כל הוועדות האחרות. אינני מקבל דעה זו של העברת חוקים רק לוועדת החוקה, חוק ומשפט. בכל ועדה הדנה בחוק יושב יועץ משפטי של המשרד אאאאא הנוגע בדבר, וכן יועץ משפטי מטעם משרד המשפטים. אינני מקבלת גם את הדעה שוועדת החוקה, חוק ומשפט תשהה את החוק. אם עליה לסיים את החוק בהקדם - היא תעשה כך.

החוק הזה בא להבטיח לנו, במידת האפשר, את בטחוננו, ועל כן יש לדון בו בוועדה העוסקת בעניני הבטחון של המדינה. בשעת הדיון בחוק מתעוררות שאלות שונות ובתשובה באים מספרים. טוב שדברים אלה יישמעו בוועדת החוק והבטחון ולא בוועדה אחרת. לא טוב להביא חוק זה לוועדה גדולה מדי.

אני מציעה להעביר את החוק לוועדת החוק והבטחון.

ש. שורש: ועדה משותפת פרושה השהיית העבודה.

חוק זה אינו שם את הדגש על הבעיות המשפטיות, אלא על בעיות של בגידה וריגול. ז.א. שבמהותו שייך החוק הזה לוועדת החוק והבטחון, והיועצים המשפטיים הם צידאנו ללבוש המשפטי של החוק.

ש. בבה: אינני חבר בוועדת החוקה ואף לא בוועדת החוק והבטחון, ולכן לא אהיה חשוד באינטרסנטיות.

נאמר כאן שאת החוק יש להעביר לוועדה לפי מהות העניין. מה זאת אומרת מהות העניין? המהות הדמוקרטית היא זו שהרוב מחליט. ואילו שמנו לבנו למהות העניין, הרי הרוב בכנסת הבעע את רצונו להעביר את החוק לוועדת החוקה, חוק ומשפט, אם כי לא בהצבעה, אלא רק בדבריו. אבל הקריאה הראשונה/בדי שהסיעות יתנו דעתם באופן כללי על החוק.

הוויכוח בין שתי ההצעות - להעביר לוועדת החוקה או לוועדת החוק והבטחון - אינו תאורטי בלבד, כי חילוקי-הדעות הם עקרוניים. לדעתי, יש להעביר את החוק לוועדת החוקה, חוק ומשפט, אבל לא אעמוד על הצעה זו אם חתקבל הצעה של ועדה משותפת, אחרת בה.

היורג. אזניה: אני רוצה להוציא 2 סוגים של ארגומנטים שנשתרכבו בוויכוח כאן, ושניהם אינם נראים לי.

לא נראה לי שבועדת החוקה, חוק ומשפט דנים בעברית ובניסוח, דנים שם בחוק ובתכנו. אני גם איני מקבל, בשום פנים ואופן, את הנימוק בנוגע לוועדת החוק והבטחון, שלה יש כאילו מראש איזו דעה, טובה, רעה או מחמירה בעניין זה. לה יש ראייה של מציאות מזוית ראייה מיוחדת, אבל המציאות היא מציאות וראייתה אינה מולידה את המציאות; היא רק פרי של מציאות שוועדת החוק והבטחון רואה אותה יותר.

אינני שייך לאלה שקנאים לכך שכל ועדה מוכרחה לקבל לטיפולה חוק. בענינים אלה הגעתי לכלל דעה שבוועדת החוק והבטחון יש שורה של דברים הנוגעים לאותו חומר. למשל, דנים בוועדת החוק והבטחון בחוק המסתננים ועכשו הועברה אליה הצעת החוק שהוצעה בזמנו על-ידי חיכ בדר, הנוגעת גם כן למסתננים. יש אחדות של דיון בענינים שהם שייכים לחומר אחד. והחומר הזה של התנוונותנו במצב הבטחוני המיוחד שאנחנו נתונים בו, נמסר על-ידי הכנסת לוועדת החוק והבטחון, מטבע בריאתה.

שאלה הזמן אינה קובעת. החוק יכול להסתיים מהר בוועדת החוקה ולאט בוועדת החוק והבטחון. ההכרעה היא מהותית. האם אין צורך בכך שבמסקנות משפטיות ממצב בטחוני תעסוק אותה ועדה המטפלת במצב הבטחון. היא אולי יודעת או צריכה לדעת קצת יותר מדוגמאות ומסבוכים מאשר ועדת אחרת.

היו"ר ב. אזניה:

אחרי הטיקול הזה הגעתי לכלל החלטה שהצעת החוק הזאת צריכה לעבור לוועדת החוץ והבטחון. לא אסתיר מכם שמבחינה אישית יש לי ענין רב בחוק ויש לי דעה מיוחדת. אבל אני מציע לחברי הכנסת שלא יחליטו בענינים כאלה מבחינה כזאת, אלא מבחינת הענין; שיתליטו לפי שינוולים אוביקטיביים ולא לפי שינוולים של ענין שיש לכל אחד מחברי הכנסת בחוק הזה.

ג. טועדי:

כל החוקים המובאים לכנסת הם לטובת המדינה והאזרחים. גם חוק זה מטרתו היא כזאת. אני מעריך את ועדת החוץ והבטחון, אבל עם כל הערכתי זו, אני מציע להעביר את הצעת החוק לוועדת החוקה, חוק ומשפט, שיכולה לדון בחוק באופן אוביקטיבי יותר, בדם קר. ועדת החוץ והבטחון אינה יכולה לטפל בחוק מבחינה חוקית בלבד. נכון שהכסחון הוא מעל לכל, אבל המצב כיום הוא יותר טוב משהיה לפני זמן קצר, ולכן יש להעביר את החוק לוועדת החוקה. אם ישתנה המצב, אפשר יהיה להעביר את החוק לוועדת החוץ והבטחון.

ש. יוניצ'מן:

היה מקובל שיו"ר הוועדה מטתדל לאחד את הדעות, מבלי שיהיה צורך להעמידן להצבעה. שמא נתאחד סביב הצעתו של ח"כ א. כהן, ונחליט על ועדה משותפת בת 7 חברי?

היו"ר ב. אזניה:

אני תומך בכל שיתוף פעולה אישי בענינים כאלה. עוד אינני קובע עמדה, אבל אם לקבל את הצעתו של ח"כ כהן, אני הייתי אוטר שהיא תהיה בת 9 חברי ויושבי-הראש של הוועדות יחליטו על הרכבה מתוך החושבות עם יחסי הכוחות הסייעתיים והיכולת האישית והמשפטית.

ע. איכילוב:

מליט מספר להסברת הצעתי. כאשר הצעתי 26 חברי לקחתי בחשבון שהשתתפות הסדירה של החברים אינה עולה על 10-8 חברי, וממילא הוועדה היא קטנה. בהצעתי רציתי לשמור על כנוה של ועדת החוץ והבטחון ולא לתת, מבחינה פורמלית, עדיפות לוועדה זו או אחרת. בהצעה שלי אינני פוגע בוועדה זו או אחרת ואינני מעדיף ועדה אחת על פני השניה.

כל ועדה משותפת אחרת תקפיא את עבודת ועדת החוקה, משום שהוועדה שתדון בחוק הצטרך לשתף בדיוניה את המומחים השונים ואת היועצים המשפטיים, והם לא יוכלו לבוא באותו זמן לוועדת החוקה. נראה לי שהצעתי אינה עומדת בטחירה לסדר העבודה בכנסת ויש בה פתרון נכבד לבעיה זו.

ש. יוניצ'מן:

אני מציע לקיים הצבעה נסיונית.

היו"ר ב. אזניה:

אני רוצה עוד לברר לעצמי אפשרות של ועדה משותפת. אני מציע לדיון - עוד לא להחלטה - ועדה משותפת של 9 חברי שתורכב על-ידי שני יושבי-הראש.

ע. איכילוב:

האם אתה מוכן לצרף תוספת להצעתך, שלפיה הוועדה הזאת תקיים ישיבותיה שלא בימי הכנסת?

היו"ר ב. אזניה:

הצעתי אינה להצבעה, אלא להתדברות. אם יש הסכמה אני מוכן להצטרף אליה.

ע. איכילוב:

אם ההצעה תקבל מתוך הסכמה - אצטרף אליה.

ה ד ח ל ט

להעביר את חוק לתיקון דיני העונשין (בגדא וריגול) תשי"ז - 1956 - לוועדה משותפת של ועדת החוץ והבטחון וועדת החוקה, חוק ומשפט. הוועדה תהיה בת 9 חברי והרכבה

ג. חוק בול בטחון, תשי"ז - 1956, חוק מילווה בטחון תשי"ז - 1956, הקצבת זמן לדיון ושחרור מחובת הנחתם על שולחן הכנסת 24 שעות לפני הקריאה השניה והשלישית:

היו"ר ב. אזוביה:
ח"כ איכילוב מערער על ההחלטה שקיבלנו בישיבה הקודמת, להקציב לדיון בשני החוקים יחד 3 שעות. כן עלינו להחליט על שחרורם של שני החוקים מחובת "ה-24 שעות".

ש. יוניצ'מן: אני מציע 4 שעות.

היו"ר ב. אזוביה: אני מציע לקבל הצעה זו.

ה ד ח ל ט

א. לשנות את ההחלטה הקודמת ולהקציב לדיון בשני החוקים 4 שעות.

ב. לשחרר את החוקים מחובת הנחתם על שולחן הכנסת 24 שעות לפני הקריאה הקריאה השניה והשלישית.

ד. חוק להארכת תוקף (תשלומי חרבה) תשי"ז - 1956 - שחרור מחובת הנחתם על שולחן הכנסת 24 שעות לפני הקריאה השניה והשלישית:

א. צידון:
תקפו של חוק זה מסתיים השבוע ועל-כן יש לשחררו מחובת ה"24 שעות", כדי שאפשר יהיה לאשר אותו במושב השבועי הזה של הכנסת.

ש. יוניצ'מן:
אני מוכן להסכים לכך, אבל יש לבוא בדברים עם הממשלה או הנשיאות, כדי שלא יישנו מקרים כאלה, שמביאים חוקים ברגע האחרון.

ה ד ח ל ט

לשחרר את חוק להארכת תוקף (תשלומי חובה) תשי"ז - 1956 - אאאאא מחובת הנחתם על שולחן הכנסת 24 שעות לפני הקריאה השניה והשלישית.

ה. ספריית הכנסת והתקלה:

היו"ר ב. אזניה:

טגן יו"ר הכנסת מר ח. אריאב וטגן מזכיר הכנסת
הגב' ק. ארן באו אלינו בענין ספריית הכנסת.

ח. אריאב:

אני מרשה לעצמי להביא בפניכם שאלה המענינת אתכם,
כוועדה המייצגת את חברי-הכנסת בשתי צורות, הסותרות

האחת את השנייה.

ועדת הכנסת ודאי מעונינת בכך שחברי-הכנסת יהיו
מוגנים, בטעה שהם נמצאים בבנין הכנסת בפני הפצצות וכו'. (ע. איכילוב: היא
מעונינת שהאזרחים יהיו מוגנים יותר מאשר הם). ועדת הכנסת אינה מוסמכת
לדון בשאלות הנוגעות להגנת האוכלוסיה כולה. היא מוסמכת לטפל בענינים
הנוגעים לחברי-הכנסת בבנין הכנסת. לכן, הוחלט שיש להקים מקלטים בבנין זה.

מצד שני, מעונינים חברי-הכנסת לעיין בספרים
ובעתונים, כדי שיוכלו להיות מוכנים לנאומיהם. המקום שנקבע כמתאים
למקלט היה המרתף שבו נמצאת ספריית הכנסת. אנשי הג'א טוענים שאם
מקימים במרתף זה מקלט יש להוציא משם לגמרי את הספרייה ולפזרה במקומות
שונים, מכיון שאין מקום מתאים לכך כאן בבנין.

לוועדת הספרייה שעל-יד נשיאות הכנסת - שאני מכהן
כיו"ר שלה, ויושבים בה טגן יו"ר הכנסת רובין והגב' ארן - נראה היה שאפשר
לאחד את שני הדברים יחד: לבצר את המקום כמקלט, שאפשר יהיה לרדת אליו
בשעת הצורך ויחד עם זאת להשאיר שם מספר מצומצם של ספרים ועתונים שחברי
הכנסת יוכלו לעיין בהם.

איננו רואים כל דרך להחליט בעצמנו בענין זה, ולכן
הבאנוהו לפניכם להכרעה.

יש הצעה להעביר לביתן גם את הדואר היוצא שנשאר
בבנין הזה, לאחר שהדואר הנכנס הועבר כבר לשם, ולהתאים את החדר בו נמצא
עכשו הדואר יחד עם החדר הסמוך לו (המשמש כמחסן) לאחסנת הספרים ההכרחיים
ביותר.

הגב' ארן תשליט את דברי, כי היא בקיאה בענין זה
יותר ממני.

הגב' ק. ארן:

אתמול היה כאן קצין הג'א, כי רציתי לשמוע דברים
מפי איש מוסמך. הבינותי מדבריו שאם זה מקלט אין
מקום לתאורה פלורטנטית. כלומר, אפשרות הקריאה תפגע. כן אין מקום
לספרים ולכל חומר אחר שיכול להתלקח. מאידך יש להתקין מיטות ומלאי מזון.
הוא טען שהמחוקק עצמו צריך לבצע מה שהוא מחוקק. אני חשבת שאפשר להשאיר
שם איזו פינה, אבל הוא מתנגד לכך. הוא מתנגד להשארת משהו במקום הנוכחי
של הספרייה וטוען שיש להוציא את הכל.

יש כמה אפשרויות לטידור הספרייה בתוך הבית והן:

1. לנשל אחת מן הוועדות מחדרה ולהורידה למרתף.
זה דבר קשה מאד ואינני מעיזה להציעו.

2. להעביר את הדואר לביתן ולהתקין את החדר בו
שוכן הדואר עכשו יחד עם החדר הסמוך כאולם קריאה עם מספר דברים הכרחיים.

3. לקחת חלק מן המקלט השני (המתף שמתחת למזרון)
ולהפוך אותו לאולם קריאה. המרתף הזה הוא מקלט במידה פחותה מאשר המקלט
שמתחת לאולם הכנסת.

אלו הן האפשרויות. כולן אינן נוחות ואותן אני
מביאה לפניכם. אחרת, לא תשאר פינה לחברי-הכנסת לשבת ולעיין במשהו.

ש. יוניצ'מן:

תנאי העבודה בבית הזה הם ירודים מאד ומשפיעים על עבודתם של חברי-הכנסת. אבל לא רק זאת. את המקלט התחילו לבנות דוקא בבנין הזה, בשעה שבמקומות אחרים, שמצבם הרבה יותר גרוע מבחינה בטחונית, טרם התחילו בהתקנת המקלטים. ייתכן שאין מקום אחר בשביל מקלט, אבל בדרך זו אין כל אפשרות לעבוד ואנו מורידים על-ידי-כך את רמתם של חברי-הכנסת. הנה, למשל, מסר שר הבריאות סקירה על עניני הבריאות. חברי-הכנסת לא יכלו להתכונן לנאומיהם בשאלה חשובה זו, מכיון שלא היה מקום בו יוכלו לשבת ולעייין בחומר המתאים.

לא נוכל לדרוש מאיש הג'א שיוותר לנו בדברים הנוגעים לתקנות בטחוניות ברורם. אם הוא דורש לבטל את התאורה הפלורסנטית, הוא צודק, כי יש בכך משום סיכון אם מטאירים מנורות תלויות מלמעלה. אבל אני מעדיף את הדאגה לכוסר עבודתם של חברי-הכנסת על-פני הדאגה לסידורי הבטחון בשבילם.

בדרך כלל, בין אם זה בשעת חרום או בזמנים כתיקונם, יש לקיים דיון יטודי בשאלה של תנאי העבודה בבית הזה. אבל לא נוכל להכנס לכל הבעיה הזאת עכשו.

אני בכל זאת מציע לנשיאות לחשוב יותר על כוסר העבודה שלנו ועל תנאיה, מאשר על האפשרות של פגיעה פיזית.

האם הדואר ישאר בבנין הזה או לא?

האפשרות היחידה להתקין מקום קריאה ועיון לחברי הכנסת היא בחדר בו נמצא כיום הדואר, ולכן יש

ח. אריאב:

להעבירו משם.

זה בלתי-אפשרי.

ש. יוניצ'מן:

ע. איכילוב: בכנסת השניה היתה ועדת הבית מורכבת מחברי-כנסת רגיליים, חברי ועדת הכנסת. בכנסת השלישית, כאשר בחרנו בנשיאות בת 9 חברים, הסכמנו לראות אותה כוועדת הבית. משעה שכן קבענו, היא יכולה להנות מן האמון המלא שלנו לגבי כל החלטותיה בשבילן הבית, ולא היו צריכים כלל חברי הוועדה להטריח עצמם ולהוועץ בנו. (ח. אריאב: ועדת הכנסת היא שהחליטה להעביר חלק מן הדואר אל מחוץ לבנין).

קיבלנו חוזר מפורש מאת קצין הכנסת בשם נשיאות הכנסת. נפגשנו עם קצין הכנסת ושוחחנו אתו. איש מאתנו לא התלהב מן הטידורים האלה, שאחד מהם בא להבטיח את הסדר במזנון. לי נראה שהמצב במזנון כיום הוא הרבה יותר גרוע משהיה לפני כן, כי אין אתה יכול למצוא מקום לשבת ולאכול.

חברי-הכנסת מכל הסיעות נוהגים לדבר בהתלהבות גדולה על זכויות הדיירים ועל הגנת הדייר; נראה לי שעוד לא היו דיירים כה מקופחים כחברי הכנסת בבנין הזה.

אשר לסידורי הבטחון - מדוע אי-אפשר לצקת שכבה נוספת של בטון על הגג? מבחינה הנדסית הדבר ניתן לביצוע ושכבה כזאת היתה משמשת מגן מפני פגיעה ישירה לבנין כולו. אני מעדיף תוספת יציקה כזאת על התקנת הפסלים במרתף.

ברור שהטפריה והדואר חייבים להמצא בתוך הבנין הזה.

א. רמז:

אני רוצה להרחיק-לכת בעקבות דבריו של ח'כ איכילוב. לדעתי, הכנסת צריכה להכתיב לקצין הג'א מה היא מבקשת מן המומחיות שלו ולא להיפך. עד כמה שהוא מומחה לעניני הג'א הוא אינו מומחה לעניני הכנסת. נדמה לי שהפרלמנט הבריטי לא ירדף אף פעם למקלט, בכל הבליץ של לונדון. ואינני יודע אם כל כך מחוכם הדבר שנתחיל כולנו לרוץ לחור החשוך במקלט.

א. רמז:

לדעתי, כל הגישה צריכה להיות שונה בתכלית. צריך לקחת איש הג'א, מומחה, ולהגיד לו מה צריך לעשות כדי שהכנסת תוכל לבצע את עבודתה הרגילה במקסימום בטיחות. צריך לעשות סידור כזה שאפשר יהיה לעבוד באולם הישיבות גם בזמן חרום. לפי מיטב הידיעות הצבאיות שלי, במקרה של פגיעה ישירה, המרתף של הספרייה, גם בלי אורות ובלי ספרים יכול לשמש קבר רציני מאד. יש גבול לכל דבר וצריך למצוא את המודוס ויגנדי המתאים לכנסת.

לכן, אין לחשוב על ביטול המוסד הזה, שלדעתי הוא אחד היפים בבית הזה - הספרייה. צריך לבדוק את האפשרויות של שכנה מגנה על כל אולם הישיבות. זה יגן גם על הספרייה. צריך לעשות סידורים בספרייה אבל אין לבטלה, באשר כל עבודת הבית צריכה להיות מושתתת על הנחה אחת, שאין הבית הזה מפסיק לעבוד בימי מצור.

היורב. אזניה: אני חולק על הדעה שהושמעה כאן שההגנה של הכנסת אינה צריכה לבוא כל כך מוקדם; ואינני מקבל את ההשוואות האלו עם לונדון. אתם שוכחים שאצלנו יש בעיה יותר רצינית, והיא - לאפשר לשבת בירושלים. אם עומדת בפני השאלה: תל-אביב בשעת חרום או ירושלים מוגבלת - אני אומר: ירושלים מוגבלת קודמת.

אנחנו צריכים לשקול בין 3 אפשרויות מעשיות. חברי הוועדה צריכים לקבוע עמדה לדברים מעשיים בלי להקדים את ההנחה הכללית על המצב הרע של בניינו.

יש אפשרות אחת - חדר; אפשרות שניה - במקום הדואר; אפשרות של ישית - במרתף השני. אני בדעה שאם אפשר לסדר את המרתף השני בספרייה, זה המוצא האידיאלי. זו גם כן פגיעה חמורה בעבודת הכנסת, כי המקום הוא קטן. בכל זאת צריך לתת לחברי הכנסת איזה מקום לשיחה. (הגב' ק. ארון: החלק השני ישאר). מכל האפשרויות האלה, אני חושב שהאפשרות הטובה ביותר היא לסדר את הספרייה במרתף השני.

אני מבקש את חברי ועדת הכנסת לקבוע עמדה לאחת משלוש האפשרויות האלה. לי נראה שהוצאת משלוח הדואר מכאן זו הכבדה ללא נשוא. להוציא ועדה למרתף זו דרגה פחות חמורה. אבל האפשרות הטובה נראית לי במרתף השני.

ש. שורט: אינני רוצה לחזור על דברים שכבר נאמרו כאן. הבעיה היא, כיצד להסתדר במסגרת האפשרויות המוגבלות בבית הזה. אני יוצא מתוך הנחה שיש להשאיר את הספרייה במקומה. אפשר להתאים את סידורי התאורה לתקנות הג'א ולא חייבים להשאיר שם את כל הספרים. אפשר להשאיר שם חלק מאותם הספרים ההכרחיים ובמקרה של מצב חרום אפשר להוציאם משם. מלבד זאת אפשר להתקין שם את כל סידורי הבטחון. הספרייה היא חשובה מאד בטביל כושר העבודה של הכנסת וחשוב שהיא תמצא במקום סמוך לאולם.

החלטנו בענין הדואר כפי שהחלטנו ותפסנו את הרע במיעוטו. משלוח הדואר צריך להשאר כאן והספרייה צריכה להשאר במקומה.

י. ש. רוזנברג: אין לצעוק על שענר. ייתכן שהיה כדאי להקים את המקלט בבנין אחר, ולאן דוקא בבנין הזה. בענין הדואר החליטה ועדת הכנסת כפי שהחליטה. חברי-הכנסת התלוננו על כך, אבל מאחר שאפשר עכשו לקבל את הדואר כבר בכל שעות היום, אין הדבר רע כל כך.

י. ש. רוזנברג:

הבעיה הראינית ביותר היא בעיית הספרייה. אינני מקבל את הגישה שאפשר להגביל ולצמצם את הספרייה. היא היתה כבר מצומצמת לפני כן. יש להרחיבה ולא לצמצמה. אינני רואה תועלת בהעברת הספרייה למרתף השני.

אני מציע לחלק את הספרייה לשניים: להתקין חדר קריאה לעתונים במרתף שמתחת למזנון ואילו את הספרייה להשאיר במקום שהיא נמצאת בו כיום. סידור זה יפתור את הבעיה.

ח. אריאב:
לדבריו של ח"כ איכילוב - נכון שבכנסת השלישית הוטל התפקיד של ועדת הבית על הנשיאות. אבל נוכחנו לדעת שיש עניינים שונתם הנוגעים לבית שבהם טיפלה ועדת הכנסת ועל כן מצאנו לנכון גם במקרה זה לבוא לפנייה.

קצין הכנסת קיבל מן הנשיאות הוראות להתאים כמה סידורי בטחון. הוא עיבד חוזר והנשיאות התכוונה לשבת עם הקצין ולעבור אתו על כל ההוראות האלו. נוכחנו לדעת שוועדת הכנסת כבר נפגשה אתו בענין זה. (א. רמז: לאחר שהחוזר הועבר לחברי-הכנסת). גם אנחנו רצינו לעבור אתו אחרי שהחוזר חולק. הקצין היה בוועדת הכנסת - לא התנגדנו לזה. ומאחר שוועדת הכנסת תיקנה/אשר תיקנה - לא מצאנו לנחוץ לספל בענין זה. החלטתכם היא בשבילנו החלטה קובעת.

גם בענין הספרייה והדואר - החלטתם. ראינו שטיפלתם בזה בקשר לענייני הבטחון ולכן מצאנו לנכון לבוא אליכם ולקבל את אשורכם.

ע. איכילוב:
חלקנו על כמה וכמה סידורים. קצין הכנסת אמר שיברר את הדברים ויעבירם לנשיאות.

ח. אריאב:
הנשיאות עוד לא דנה בזה, כי חשבנו שוועדת הכנסת כבר קבעה את הדבר.

אני מבין שדעתה של ועדת הכנסת היא שיש לבצר את המרתף ולהשאיר בו את הספרייה.

הישיבה ננעלה בשעה 10.45

=====